

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Secțiunea 1 Titlul proiectului de act normativ

HOTĂRÂRE privind aprobarea Programului „Henri Coandă”

Secțiunea a 2-a Motivul emiterii actului normativ

2.1. Sursa proiectului de act normativ

Proiectul este inițiat de Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării. Având în vedere prevederile art. 41, lit. c) și al art. 58, alin. (3), lit. c) și lit. j) din Ordonanța guvernului nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 324/2003, cu modificările și completările ulterioare, ale art. 12, alin. (3) și (5) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, precum și al art. 5, alin. (2), lit. f) și h) din HG 371/2021, un atribut important al politicii de cercetare, inovare și digitalizare îl reprezintă menținerea și dezvoltarea potențialului uman de cercetare-dezvoltare și inovare.

2.2. Descrierea situației actuale

Disciplinele care susțin educația pentru STE(A)M („Science, Technology, Engineering, (Arts), and Mathematics”) sunt importante pentru dezvoltarea economică a unei țări. Potrivit Global Competitiveness Index (<https://worldcompetitiveness.imd.org/countryprofile/overview/RO>), România înregistrează progrese la capitolul inovare (locul 55 din 141 în 2019) și la capitolul cercetare-dezvoltare (locul 53 din 141 de țări în 2019). Probleme semnificative rămân însă în zona capitalului uman. De exemplu, pe sub-dimensiunea „ușurința companiilor de a găsi angajați calificați”, România este pe locul 133 din 141 de țări în 2019. Dificultăți similare se observă și pe sub dimensiunea „bagaj de competențe ale angajaților”, România ocupând locul 113 din 141. Cu alte cuvinte, deși statisticile arată că există mai mulți absolvenți în domeniile științei și tehnologiei, nivelul calificării lor este sub nevoile pieței din România. Mai mult, în contextul emigrației la vârste tinere și foarte tinere a potențialului intelectual din România, autoritatea de stat pentru cercetare-dezvoltare are obligația de contracara fenomenul și de a promova accesul tinerilor către înțelegerea științifică și o eventuală carieră în cercetare.

În prezent, participarea extracurriculară a elevilor din învățământul secundar și/sau din învățământul terțiar nonuniversitar și a studenților la competiții internaționale cu o componentă tehnico-științifică evidentă, susceptibilă de a realiza tranziția către înțelegerea unui proiect de cercetare-dezvoltare și inovare (CDI), se realizează în România aproape exclusiv din bugete proprii.

Încurajarea financiară a tinerilor de a participa la competiții tehnico-științifice extracurriculare relevante pentru domeniul CDI rămâne, în bună parte, domeniu nereglementat, bazat pe voluntariat și inițiativă individuală, la nivelul unităților de învățământ, al organizațiilor de cercetare sau al instituțiilor nonguvernamentale.

2.3. Schimbări preconizate

În cadrul Memorandumului privind implementarea Proiectului „România Educată” și aprobarea priorităților în reforma sistemului național de educație, unul dintre obiectivele strategice este *Stimularea implicării elevilor în zona STE(A)M, atât în parcursul educațional, cât și în alegerea unei cariere.*

Programul de cercetare-dezvoltare și inovare reglementat prin prezenta hotărâre a Guvernului își propune să:

- stimuleze interesul elevilor din învățământul secundar și/sau din învățământul terțiar nonuniversitar și al studenților pentru cercetare și știință, digitalizare, prin participarea la activități de cercetare-dezvoltare și inovare;
- dezvolte abilitățile și competențele elevilor și studenților de lucru în echipe și de a derula activități de cercetare;
- creeze cadrul legal necesar pentru formarea unei noi generații deschise către cunoaștere la nivel european și internațional;
- crească numărul de tineri români care își doresc și rămână și să desfășoare activități de cercetare în România, după ce au beneficiat de burse de cercetare.

Programul contribuie la implementarea Strategiei naționale pentru cercetare, inovare și specializare inteligentă (SNCISI – 2022-2027), aprobată prin H.G. nr. 933/2022. Astfel de programe pentru finanțarea unor proiecte de CDI, la nivelul elevilor și studenților, sunt deja derulate la nivelul Uniunii Europene (https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/eucys_en).

La întoarcerea în România în 1967, cunoscutul inginer și inventator român Henri Coandă, a expus, prezentat și evidențiat conducerii de atunci a României necesitatea organizării unei Casei a Gândirii Românești, o facilitate care să identifice, să sprijine și să pregătească tinerii din România care prezintă capacități creative excepționale în orice domeniu, pentru a fi angrenați în proiecte mari de cercetare și dezvoltare cu implicații în România și pe plan internațional. Întrucât această facilitate nu a fost creată încă, considerăm că acțiunile prezentului program propus se încadrează în linia gândirii lui Henri Coandă de a sprijini activ tinerii creatori. În semn de omagiu și de apreciere pentru inițiativa marelui inventator român, dar și din dorința de a deschide calea pentru înființarea Casei Gândirii Românești cât mai curând posibil, prezentul program de sprijin al cercetătorilor români va purta numele de Programul "Henri Coandă".

Prin stimularea creării de echipe de tineri (inclusiv a unor echipe mixte, alcătuite din tineri care provin din unități diferite de învățământ, cât timp există o instituție gazdă și un mentor comun) și formarea acestora spre cercetare-dezvoltare, inovare și digitalizare, se creează astfel premisele menținerii în România a unor viitoare generații de cercetători care să susțină și să contribuie la dezvoltarea în continuare sistemul național de cercetare-dezvoltare și inovare. În plus, se asigură formarea resursei umane calificate pentru domeniul cercetare-dezvoltare și inovare.

Valoarea unei burse de cercetare-dezvoltare din cadrul programului de cercetare-dezvoltare, inovare și digitalizare "HENRI COANDĂ" este de cel mult 100.000 lei. Această finanțare este destinată, decontării cheltuielilor de cercetare, dezvoltare și deplasare la competițiile tehnico-științifice internaționale.

De asemenea, programul premiază echipele de elevi și studenți care au obținut locurile I, II sau III la competițiile tehnico-științifice internaționale.

Valorile cuantumurilor premiilor pentru recunoașterea performanței echipelor de bursieri sunt:

- premiul I – 15.000 lei
- premiul II – 9.000 lei
- premiul III – 6.000 lei.

2.4. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 3-a Impactul socioeconomic

3.1. Descrierea generală a beneficiarilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ

Beneficiarii vizați de prezentul proiect sunt tinerii din învățământul secundar și terțiar, costurile fiind suportate din bugetul Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării.

Instrument	Nr beneficiari -nr max./an)	Costuri (lei/an)
Bursă de cercetare-dezvoltare, inovare și digitalizare pentru participarea la competițiile tehnico-științifice internaționale	. 20	Max. 100.000
Premiu pentru rezultatele obținute la competițiile tehnico-științifice internaționale	. 150	Max. 1.500.000

3.2. Impactul social

Impactul social vizează în primul rând creșterea atractivității științei în rândul tinerilor și participarea lor la competiții internaționale cu o componentă tehnico-științifică evidentă, în vederea educării abilităților de participare într-un proiect de CDI pentru a majora semnificativ șansele ca aceștia să urmeze o carieră în domeniul CDI la finalizarea studiilor.

În secundar, chiar dacă nu toți tinerii care vor fi sprijiniți financiar să participe la astfel de competiții vor alege pe termen lung să se integreze în sistemul național de cercetare-dezvoltare, există șanse ridicate să se obțină:

- premisele unei dezvoltări mai rapide a inovării sociale în România, prin dezvoltarea unor mentalități de „inovatori” și oferirea unor instrumente științifice concrete tinerilor de a identifica soluții inovative utile pentru colectivitățile din care provin și pentru societate în ansamblul ei;

o deschidere mai mare a tinerilor și a societății în ansamblu către dialogul cu comunitatea științifică, ca dimensiune esențială a Științei Deschise, politică sprijinită activ de instituțiile Uniunii Europene și de toate statele membre, inclusiv România (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d1768147-f17a-11ea-991b-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-152465380>).

3.3. Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului

Impactul este pozitiv, prin:

- posibilități suplimentare ale tinerilor de a-și alege cariera, prin stimularea financiară a componentei științifice extracurriculare (dreptul la o educație adecvată nivelului de dezvoltare al societății);
- implicarea tinerilor în activități complexe, ceea ce le conferă posibilitatea de a participa direct la crearea de noi soluții pentru respectarea tuturor celorlalte drepturi esențiale în cadrul unei societăți, inclusiv de ex. a dreptului la un mediu sănătos prin dezvoltarea, înțelegerea și utilizarea tehnologiilor curate.

3.4. Impactul macroeconomic

3.4.1. Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici

Finanțarea unor burse de CDI poate ajuta sectorul economic să identifice tinere talente care, odată ce au patentat o anumită invenție sau au construit o anumită soluție tehnică, vor dori să-și dezvolte aptitudinile în cadrul industriei din domeniu. Astfel, se creează premisele ca aceste tinere talente să rămână în România pentru a putea dezvolta în continuare soluții tehnice și invenții similare cu cele construite, cu sprijinul susținerii financiare obținute.

Programul oferă o punte de colaborare între elevii și studenții talentați, pe de-o parte, și organizațiile de cercetare, pe de altă parte, facilitând parteneriate trainice și cu impact asupra economiei naționale.

3.4.2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat

Nu este cazul.

3.5. Impactul asupra mediului de afaceri

Nu este cazul.

3.6. Impactul asupra mediului înconjurător

Nu este cazul.

3.7. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării

Domeniul STE(A)M are impact în primul rând asupra competențelor digitale, deci investiția în STE(A)M are randament superior.

Se anticipează că programul poate ajuta pe termen lung dezvoltarea accelerată a inovării sociale în România, prin simularea unor mentalități de „inovatori” și oferirea unor instrumente științifice concrete tinerilor de a identifica soluții inovative utile pentru colectivitățile din care provin și pentru societate în ansamblul ei.

3.8. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile

Deschiderea către o educație complexă și către soluționarea pe termen lung a provocărilor societale prin știință asigură implicit și atingerea mai rapidă a obiectivelor de dezvoltare durabilă.

3.9. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri

-în mii lei (RON)-						
Indicatori	Anul curent (2022)	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
1	2	3	4	5	6	7

4.1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:		-	-	-	-	
a) buget de stat, din acesta: (i) impozit pe profit (ii) impozit pe venit		-	-	-	-	-
b) bugete locale: (i) impozit pe profit		-	-	-	-	-
c) bugetul asigurărilor sociale de stat: (i) contribuții de asigurări		-	-	-	-	-
d) alte tipuri de venituri (Se va menționa natura acestora.)	-	-	-	-	-	-
4.2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii						
b) bugete locale: (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat (i) cheltuieli de personal (ii) bunuri și servicii						
d) alte tipuri de cheltuieli (Se va menționa natura acestora.)						
4.3. Impact financiar, plus/minus, din care: a) buget de stat b) bugete locale						
4.4 Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
4.5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
4.6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
4.7. Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptarea atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente: a) fișa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2022 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată; b) declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară.						
4.8. Alte informații Promovarea proiectului de act normativ se realizează cu încadrarea în limitele de cheltuieli aprobate de Guvern pentru anul 2023 și estimările pentru anii 2024-2026.						

Secțiunea a 5-a

Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

5.1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ:

În temeiul art. 5, alin. (2) din proiectul de HG, se va emite un ordin al ministrului cercetării, inovării și digitalizării, în maximum 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, privind condițiile de acordare a finanțării și premiilor în cadrul programului “HENRI COANDĂ”

5.2. Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice

Nu este cazul.

5.3. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE)

Nu este cazul.

5.3.1. Măsuri normative necesare transpunerii directivelor UE

Nu este cazul.

5.3.2. Măsuri normative necesare aplicării actelor legislative UE

Nu este cazul.

5.4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene

Nu este cazul.

5.5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate

Nu este cazul.

5.6. Alte informații.

Nu este cazul.

Secțiunea a 6-a

Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

6.1. Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative

Nu este cazul.

6.2. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate

Nu este cazul.

6.3. Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale

Nu este cazul.

6.4. Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative

Proiectul va fi supus consultării CCCDI și CNCS.

6.5. Informații privind avizarea de către:

- a) **Consiliul Legislativ**
- b) **Consiliul Suprem de Apărare a Tării**
- c) **Consiliul Economic și Social**
- d) **Consiliul Concurenței**
- e) **Curtea de Conturi**

Proiectul va fi avizat de către Consiliul Legislativ și Consiliul Economic și Social.

6.6. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 7-a

Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

7.1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ.

Proiectul a fost publicat pe pagina web a MCID, la secțiunea „Transparență decizională”, în conformitate cu prevederile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată.

Proiectul de act normativ pune în implementare Programul de guvernare 2021—2024

”Coaliția pentru reziliență, dezvoltare și prosperitate”, adoptat prin Hotărârea Parlamentului României nr. 42/2021, prin care se urmărește susținerea financiară a tinerilor cercetători, elevi și studenți care dezvoltă proiecte inovative și care participă la concursuri internaționale de profil. Începerea, implementarea, monitorizarea și evaluarea unor astfel de programe presupune alocarea unor resurse de timp, umane și financiare care trebuie planificate timpuriu, precum și pe un orizont de timp care să permită crearea unor rezultate cuantificabile în raport cu interesele României.

Bugetarea unor astfel de programe presupune o activitate timpurie de adoptare a cadrului legal urmată de o reliefare a acestui cadru în proiectul de buget de stat pentru anul viitor, precum și planificarea bugetară multianuală. De aceea, promovarea și adoptarea urgentă a prezentului proiect se impun a fi făcute până la elaborarea proiectului de buget de stat pentru anul 2023 (luna noiembrie 2022).

Tot mai mulți elevi și studenți valoroși se confruntă cu dificultăți în a-și dezvolta proiectele de cercetare și a participa la competiții internaționale de IT, robotică, spațiu etc din cauza lipsei de fonduri. Astfel, se impune intervenția urgentă a Guvernului, prin promovarea prezentului proiect, în vederea finanțării ideilor inovatoare și valoroase ale tinerilor români și garantarea șansei ca aceștia să se facă remarcați pe plan internațional.”

7.2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice.

Nu este cazul.

Secțiunea a 8-a

Măsuri privind implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului de act normativ

8.1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

8.2. Alte informații

Nu este cazul.

Pentru considerentele de mai sus, am elaborat prezentul proiect de HOTĂRÂRE privind aprobarea Programului „Henri Coandă”.

Inițiator:

**MINISTRUL CERCETĂRII, INOVĂRII ȘI DIGITALIZĂRII
SEBASTIAN-IOAN BURDUJA**

AVIZĂM FAVORABIL

MINISTRUL EDUCAȚIEI

LIGIA DECA

MINISTRUL FINANȚELOR

ADRIAN CÂCIU

MINISTRUL JUSTIȚIEI

MARIAN – CĂTĂLIN PREDOIU